

La variant de Castellfollit, o com es malmet un país

Ningú a la Garrotxa dubta de la necessitat d'una variant que eviti el pas de la carretera pel mig del poble de Castellfollit de la Roca. Això no obstant, durant l'any en què es preveu la conclusió d'aquestes obres –que s'insereixen en el desdoblament del tram Olot-Sant Jaume de Llierca–, un bon grapat de ciutadans i ciutadanes s'han posat les mans al cap pel procediment, l'execució i el resultat final d'aquest projecte viari.

S'ha posat de manifest una manera de fer que sembla impròpia del temps que estem vivint, però que en realitat s'emmarca en una nova ofensiva *desenvolupista*, amb prou exemples arreu del país, que ens remet malauradament a aquelles èpoques de destrucció i transformació sistemàtica del territori, que de tan blasmades semblaven irrepetibles. La realitat de les obres de la variant de Castellfollit de la Roca ha servit si més no per fer-nos obrir els ulls a diferents aspectes la forma de procedir vigent en les grans actuacions viàries:

— Els factors ambientals i ecològics no determinen ni influeixen de manera significativa en l'elecció del nou traçat d'una obra viària. És obvi que a Castellfollit de la Roca hi havia altres opcions de traçat amb molt menys impacte ecològic que el finalment executat.

Consideracions vuitcentistes com

Des del tren

Alguns viatgers, els que no havien estat vençuts per l'ensonyament trontolladís que provocava el balandreig del tren, en passar per l'estació de Girona miraven enfora per la finestreta del compartiment: fregaven amb la mà, també una mica somnolenta, el vidre entelat i cobert pel degotim de la respiració dels qui dormien, i descobrien els murs llunyans de la ciutat medieval, aquelles construccions romàntiques de pedra grisa sota una boirina d'humitat permanent, i com que venien d'uns paisatges oberts on governaven el cel i la llum, aquella penombra sobtada on l'arquitectura semblava plegar-se sobre si mateixa no podia deixar de fascinar-los, especialment si la locomotora al cap de poc tornava a arrossegar-los endavant amb el seu sotragueig adormidor, és a dir, si passaven de llarg, si cap experiència verídica dels carrers i la gent no contrabançava l'impacte escenogràfic d'aquella ciutat suspesa en el temps. Els passatgers amb una certa sensibilitat literària, un cop arribats al seu destí o a vegades al vagó mateix, amb la precipitació amb què es registra una imatge somiada, fixaven en els quaderns de viatge les impressions d'aquella visió fugaç i enigmàtica. Aquests testimonis, la majoria de principi del segle XX, han servit en gran manera per reforçar el lloc comú de la Girona reclosa i misteriosa, anacrònica i pètria, d'una gravetat monacal que estimulava la imaginació. Totes les ciutats deuen una part gens menyspreable de la seva contribució al mite metropolità a la mirada encuriosida dels forasters ocasionals, però poques n'hi ha que, com Girona, deguin tant al pas del tren i a l'atenció fugissera d'uns quants passatgers somnolents.

El projecte de demolir el viaducte del ferrocarril per convertir la via del tren en un corrent subterrani que travessi Girona sense que sigui vist i sense que ningú de dins tampoc ens vegi posarà fi definitivament a aquests idil·lis ferroviaris que, de totes maneres, alguns edificis racionalistes, el temperament del clima i el son cada vegada més profund dels passatgers ja havien convertit en una romanalla bibliogràfica. No és necessàriament una pèrdua que s'hagi de lamentar, si en contrapartida Girona ingressa en el grup de ciutats capdavanteres que ja han sabut transformar el viatge en el sempre més eficaç transport de persones i si l'operació, a més, serveix per reforçar l'economia, també d'estupenda actualitat, del sector immobiliari. Però potser també serà la manera que la interpretació de la ciutat es confii d'una vegada als seus mateixos habitants, els que saben on acaba el pintoresquisme i on comencen els carrers; els que hi projecten somnis en la vigília, sense l'ajuda de cap trontoll adormidor; els que poden admirar-la com a paisatge no per la imaginació, sinó per la memòria, no per la llunyania, sinó pel passat viscut; els que han sentit algun cop l'estranyesa, la sotsobra de veure-s'hi com si fossin estrangers i, al mateix temps, la sorpresa de reconèixer-s'hi amb una familiaritat idèntica amb què es mouen entre els mobles de la seva pròpia habitació; els que no en passen de llarg; els que saben que els vidres del tren, després d'aclarir-los amb la mà, es tornen a entelar.

Eva Vázquez

ara evitar l'ocupació d'uns terrenys destinats a un futur creixement urbanístic de Castellfollit van pesar molt més que l'impacte que es causava al territori.

— Preval el principi d'evitar al màxim la participació ciutadana en tot el procediment de planificació dels nous traçats i les seves característiques. Les propostes es treballen i finalment

es decideixen en reunions selectives arbitràries i al marge dels organismes democràtics, els quals es limiten a ratificar finalment les decisions preses en altres àmbits. La participació ciutadana, en els temes de fons o generals del projecte, es limita a la intervenció formal en el període d'al·legacions i en l'obtenció –si responen– d'una minsa explicació sobre els motius pels quals es